

ВОГНЕННИМИ ДОРОГАМИ АФГАНІСТАНУ

15 лютого виповнюється 29 років з часу виведення радянських військ з Афганістану. Цю подію, і не тільки, Україна згадає у День вшанування учасників бойових дій на території інших держав. Тож, у цей день ми віддаємо глибоку шану всім, кому довелося пройти не тільки небезпечними шляхами Афганістану, а й багато інших «гарячих» точок – Сирії, Угорщини, Єгипту, Ефіопії, Югославії, Іраку тощо. Загалом, після Другої світової війни наші співвітчизники брали участь у війнах та збройних конфліктах у 26 країнах світу. І скрізь українські військові показували самовідданість, мужність, героїзм та гідно виконували свій інтернаціональний обов'язок.

Найбільш тривалою і тяжкою стала радянсько-афганська війна, крізь горнило якої пройшли 160 тисяч українців, з них 3360 загинули та більш як 8 тисяч зазнали поранення.

Прошли нелегкі випробування афганською війною і чимало жителів нашого району, Серед них і уродженець с.Задовже, а нині мешканець Зарічного – **Василь Романович Мацерук**.

Дитинство і юність Василя прой-

цями з Серник – Іваном Полюховичем та Анатолієм Полюховичем, які там служили механіками-водіями і з якими я разом призивався та проходив «учебку». Загалом, служба була така, що в частині я рідко знаходився - постійно в рейсах та виїздах, адже наш автобат займався перевезенням боєприпасів, палива, продовольства та інших вантажів, які надходили з Союзу на базу в Хайратон. А звіди ми їх доставляли вглиб Афганістану, до військових частин.

наші автоколони досить часто. Особливо складний і небезпечний маршрут був до Джелалабада – на той час це була одна з «найгарячіших» точок Афганістану, і «духи» там постійно влаштували засідки та напади. Через це колони туди йшли всього тричі на рік і під посиленою охороною – через кожні три машини-грузовики слідувала «броня», а з повітря колону прикривали одна-дві «вертушки». Серйозно обстрілювали наші колони також на маршруті Кундуз – Пулі-Хумрі. Відповідно, були і втрати серед нашого автобату, і поранені... Одного разу і мене зачепило – в дорозі ми потрапили у душманську засідку. Через шквальний вогонь рух в колоні припинився. Я вискочив з кабіни і, як належало в таких випадках, зайняв з автоматом оборону під машиною. Раптом, в кількох метрах від мене, сильно пальнуло – очевидно, розірвався снаряд, запущений з ворожого гранатомета. Пощастило, що мимо, але все ж мене обдало вибуховою хвилею та зачепило трохи осколками ногу... Коли обстріл вщух – мене забрали спершу в медсанбат в Пулі-Хумрі, а потім доправили у Кундуз, в госпіталь. Пробув там недовго і знову в

лалабад – ось далеко не вся географія поїздок Василя Мацерука за час його служби. По афганських дорогах ним пройдені сотні кілометрів, перевезені тонни стратегічного вантажу. І на кожному кілометрі на водія чатувала небезпека, адже з-за кожного каменю чи «зеленки» будь-якої миті могла пролунати автоматна черга та пронизати нічим не захищену кабіну «КамАЗа... Хвалити Бога, для нього все минулося благополучно. 9 лютого 1987 року, з честю виконавши свій військовий та інтернаціональний обов'язок, наш земляк покинув Афганістан, де пробув рівно два роки. Після демобілізації Василь Мацерук не зрадив водійській професії і на «гражданці» - влаштувався водієм автобуса у Заріченській автоколоні та 15 років курсував своїм «Пазиком» по сільських маршрутах району, а також до Пінська. Затим, коли підприємство почало розпадатися, перейшов інструктором автобуса «ЛАЗ» у Заріченське ТСОУ. Отож, майже все трудове життя був за кермом. Нині, щоправда, ніде не працює - час від часу виїжджає на сезонні заробітки. Все гаразд у колишнього афганця й в особистому житті – з дружиною Лідією Пав-

шли в селі Задовже. Після закінчення школи, по направленню військкомату, далі хлопець пішов вчитися на водія у Володимирецьке ДОСААФ. Затим, до армії ще встиг попрацювати механізатором у місцевому колгоспі. На строкову військову службу був призваний 14 жовтня 1984 року.

- Тоді нас з району багато хлопців призивали, - згадує Василь Романович. – Зокрема, декому з них, як і мені, випало проходити службу в Афганістані. Але спочатку для новобранців, які мали водійські посвідчення, була автомобільна учебка в Казахстані, де протягом чотирьох місяців ми підвищували фах водія та проходили курс молодого бійця. А 11 лютого 1985 року нас літаком перекинули в Афганістан. Після розподілу, я потрапив до міста Кундуз, в автомобільний батальйон. Крім мене, з Рівненщини в автобаті було ще двоє: один мій земляк з Дібрівська, на рік за мене старший, і другий сослуживець – з Рокитного. Ще, коли бував з поїздками в Пулі-Хумрі, то постійно старався побачитися і з двома хлоп-

до вивоківих частин. Першим моїм автомобілем був «Урал» - машина дісталась доволі стара, часто виходила з ладу, тож попомучився я з нею, поки через півроку не пересів на новий, трьохмостовий «КамАЗ». На ньому і проїздив до кінця служби. Майже весь час на колесах, в дорозі. Рейси тривали нерідко по кілька діб і навіть тижнів. Окремих слів заслуговує і траса в Афганістані: то піщана, то гірська, навіть по воді доводилось їздити, коли місцева річка розливалася і виходила з

берегів, заливаючи дорогу – десь трохи звернеш убік - враз перекинешся. Дуже небезпечно було на гірських перевалах, зокрема, на Салангу, де з одної сторони – вертикальна скеля, з іншої – глибока ущелина. Кожен невірний рух міг коштувати життя. А ще - постійне очікування душманських обстрілів, вибухів. Постійне нервове напруження. Обстрілювали ж моджахеди

стрі, тобто за кермо... Окрім ворожих обстрілів та нелегких гірських доріг дуже важко було звикати й до тамтешнього незвичного клімату: в пустелі чи на рівнині – 40 градусна спека, а в горах - холодно, як взимку. Потерпали і від неякісної води – всього вистачало у тій далекій і чужій країні...

Північний та Південний Кундуз, Хайратон, Пулі-Хумрі, Кабул, Дже-

дружньою родиною та вільною виростили і виховали четверо дітей: сина і трьох доньок, мають вже і п'ятеро внуків. «Вони – моя найбільша гордість, - зазначає 51-річний дідусь. – Тож, не зважаючи на пережиту війну, вважаю себе щасливою людиною...»

Минули роки, далеко позаду залишилися тривожна солдатська служба, афганські дороги, трагічні випадки, постійні виїзди. І хоча кажуть, що час – найкращі ліки,

пам'ять всеодно вперто повертає усіх тих, хто пройшов через цю війну, назад. Вона триває й досі у їхніх спогадах, снах, думках. Так само і в пам'яті колишнього воїна-водія Василя Мацерука назавжди залишаться бойові рейси і довгі кілометри по афганській землі в Хайратон, Кундуз, Пулі-Хумрі, Кабул, Джелалабад...

Сергій ТИШКОВЕЦЬ